

MEB'İN YAYINLAMIS OLDUĞU ÖRNEK PISA SORULARININ 2015 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI OKUMA ANLAMA KAZANIMLARI ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ

Ahmet KARABULUT*

Alındı/Received: 21.11.2017

Düzeltildi/Revised:18.12.2017

Kabul Edildi/Accepted: 21.12.2017

Özet

Türkiye'nin son yıllarda uluslararası düzeyde yapılan sınavlarda istenilen başarıyı yakalayamaması, dahası bütün branşlarda OECD ülkelerinin ortalamasının altında kalması ve uygulanan eğitim sisteminde bazı aksaklıklar olduğunu düşündürmektedir. Bu sınavlardaki başarısızlığın nedenleri arasında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, öğretmen yeterlilikleri ve uygulanan öğretim programındaki kazanımların yeterliği gibi pek çok değişkenin etkili olduğu düşünülebilir. Çalışmanın amacı, PISA'da okuma becerilerini ölçmek için kullanılan soruların Türkçe Öğretim Programında yer alan kazanımlarla örtüşme durumunu tespit etmektir. Bu doğrultuda, Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu örnek PISA okuma soruları incelenmiş, sorularda beklenen beceriler ile Türkçe Öğretim Programındaki kazanımların örtüşme durumu ile ilgili yorumlarda bulunulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu PISA Örnek Okuma Becerileri Soruları İle 2015 Türkçe Öğretim Programının karşılaştırıldığı bu çalışma, nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiş; doküman inceleme yöntemi ile toplanan veriler, betimsel analiz yöntemleriyle çözümlenerek sonuca ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: PISA, Türkçe Öğretim Programı, Okuma Becerisi, Okuma, Anlama.

ANALYSIS IN THE FRAMEWORK OF READING AND UNDERSTANDING PROFITS OF THE 2015 TURKISH TEACHING PROGRAM FOR THE EXAMPLE OF PISA PUBLISHED BY MEB

Abstract

The fact that our country has not been able to achieve the desired success in the international examinations in recent years and moreover, the fact that it is below the average of the OECD countries in all branches suggests that there are some disruptions in our education system. Among the causes of failure in these examinations, it can be considered that the level of readiness of the students, teacher competencies and the achievements in the applied curriculum are well variable. The aim of the study is to try to determine the overlap of the questions used to measure reading skills in PISA with the achievements in the Turkish Curriculum. In this respect, the sample PISA reading questions that the Ministry of National Education has published have been examined and the comments about the expected achievements in the Turkish Curriculum and the overlapping of the achievements in the Turkish Curriculum have been made. This study compares the PISA Sample Skills Questions and the Turkish Language Teaching Program of 2015 published by the Ministry of National Education in which the data were planned according to qualitative research and the obtained data were collected by document analysis method and the findings were analyzed through descriptive analysis.

Keywords: PISA, Turkish Curriculum, Reading Skill, Reading, Understanding

* Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD, karabulut.ahmet25@gmail.com

1.GİRİŞ

Okuma; insanlık tarihi kadar eski bir eylemdir. Okuma fiili sadece yazılı bir metni anlamlandırmak değil yaşamında ve çevresinde yer alan nesnelere ve varlıkları anlamlandırmadır. Bu fiil insanı diğer canlılardan ayıran en temel niteliklerden biridir.

Güneş (2003) okumayı, bir bilgi değil beceriler toplamı olarak tanımlar. Manguel (2007: 19) okumayı “bir sayfanın üzerindeki yazılı karakterleri okumak, okuma eyleminin girdiği kılıklardan yalnızca biridir. Ormanda hayvan izlerini okuyan zoolog, örülmekte olan halının karmaşık desenini okuyan dokumacı, sayfanın üzerinde birleştirilmiş birden çok nota dizinini okuyan sanatçı... Hepsi işaretleri çözme ve anlaşılır kılma eylemini gerçekleştiriyorlar” olarak belirtir. Akay ise (2009), okumayı; “okumak, dünyada en ciddi işlerden biri ve belki de felsefî bağlamda irdelendiğinde, en ciddi işlerin birincisidir” olarak ifade eder.

Bireyler, okuma eylemi ile sürekli kendini yenileyen hızlı bir değişim dünyasında kendini yenilemeye olanak sağlayan ve var olan bilgisiyle mikro dünyasından sıyrılarak evrenselliğe ulaşabilmektedir (Ungan, 2008). Çünkü okuma eylemi, salt eğitimin verildiği yerlerde hapsolmemekte yaşamın her karesinde hayat boyu kullanılmaktadır. Okumanın bu denli önemli olan bir beceri olması aynı zamanda toplumsal bir etki yaratmakta bireyler arası etkiye neden olmaktadır. Nitekim toplumların ilerlemesi gelişen bir ülke konumuna gelebilmesi şüphesiz okuma seviyeleri ve oranlarıyla doğru orantılıdır.

Okuma eylemi bireylerde aynı hızda ilerleyen bir beceri değildir. Okuma süreci boyunca her çocuk kendi hızına paralel olarak okumanın evrelerini atlar. Bu hızın oluşmasına zemin hazırlayan etmenlerden önce her çocuğun doğuştan kazanmış olduğu yetiler vardır. Daha sonra yaşadığı çevre, cinsiyet, yaşanmışlıklar çocuğun okuma hızına etki eden etmenlerden sadece bir kaçıdır. Bu süreçlerden geçen çocukların bazılarında hızlı ilerlemeler görülebilirken bazılarında bu seyir daha yavaştır. Bu nedenle okuma hızında akranlarına göre gerileme gösteren çocukların rehberliğe ihtiyaçları vardır (Demirel ve Yağmur, 2017). Bu sebeptendir ki eğitim ve öğretim kurumları ve bu kurumlar içerisinde verilen dersler, bireylerin okuma becerilerinin gelişmesine olanak sağlayan ve bu süreç içerisinde okuma eyleminin içselleştirilerek bir kültür haline gelmesine zemin hazırlar.

Eğitim sistemleri, toplum hayatında meydana gelen değişiklikler, ekonomik ve kültürel etkenler neticesinde çeşitli dönemlerde zamana ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamak amacıyla yenilenmiştir. Diğer derslerin programlarında olduğu gibi, Türkçe Öğretim Programı da çağa uyum sağlama çerçevesinde değişimlerden etkilenmiş ve yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun olarak öğrenci merkezli bir yaklaşımla Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının kararı ile Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı 2005-2015-2017 yıllarında güncellenerek yenilenmiştir.

Yapılan yeniliklerdeki en önemli etkenlerden biri eğitim programının işlevsel olmasıdır. Gültekin'e (2013:3)'e göre, *yetiştirilecek olan insanların özelliklerinin belirleyicisi olan eğitim programları, bireylere kazandırılacak davranış standartlarını, öğretilecek bilgi, beceri ve tutumları, öğretme-öğrenme etkinliklerini ve değerlendirme süreçlerini belirler*. Kısacası eğitim programları, aynı zamanda bir ülkenin geleceğinin teminatı olan gençlerin ve çocukların nasıl yetiştirileceğinin, hayata nasıl hazırlanacağına teorisini barındırmaktadır.

Eğitim programlarında ele alınan özellikler ve bireye kazandırılmak istenen yeterlilikler zamana ve şartlara göre değişiklik göstermektedir.1930'lu yıllarda medya okuryazarlığından ya da çoklu medya kaynaklarından bahsedilemezken gelinen noktada çağın gereksinimlerine ayak uydurmak ve bunu

programlar aracılığıyla eğitim sistemine bütünleştirmek kaçınılmaz bir hâl almıştır. Bu durumda bütün dersler için gerekli olan temel becerilerin kazandırıldığı Türkçenin önemi daha da artmaktadır. Tarihin başlangıcından beri bilgiye ulaşma ve ulaştığı bilgiyi yorumlayıp yeni bilgiler üretebilmek için gerekli olan temel dil becerilerinden biri okuma ve okuduğunu anlamaktır. Bu nedenle, sadece Türkçe dersi ile sınırlı olmayıp bütün öğrenme süreçlerinin temelini oluşturmaktadır. Okuma, dil ve zihin becerilerinin kullanılarak bireyin ön bilgileri ile metindeki veya günlük yaşamda karşılaşılan yeni bilgilerin yorumlanıp yeni anlamların üretildiği bir süreçtir. Güneş'e (2013:128) göre, *bu süreç görme, seslendirme, anlama, zihinde yapılandırma gibi göz, ses ve beynimizin çeşitli işlemlerden oluşmaktadır*. Temel dil becerilerinden olan okuma, ele alındığı süreçler, teknikler ve kazanımlar bakımından geniş bir öğrenme ve araştırma alanı oluşturmakla birlikte okul öncesinden başlayıp yaşam boyu geliştirilmesi gereken bir beceri olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) tarafından dünya genelinde 15 yaş grubu öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendirmek üzere yürütülen "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı-PISA" (Program for International Student Assessment: matematik, okuma becerileri ve fen alanlarını kapsamaktadır. *PISA uygulaması ile ülkeler, kendi ülkelerinin öğrencileri ile dünya genelindeki öğrencilerin bilgi ve becerilerini kıyaslayarak eğitim standartlarını yükseltmeyi ve kullandıkları eğitim sistemlerinin olumlu ve olumsuz noktalarını tespit etmeyi amaçlamaktadırlar* (MEB, 2013).

2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırması OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki (dünya ekonomisinin yaklaşık olarak %90'ı) zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne ölçüde sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir (MEB,2016).

1.1. PISA 2015 Türkiye Uygulaması

Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen PISA araştırmasının altıncı döngüsü olan 2015 uygulaması, Türkiye'de bilgisayar tabanlı olarak 5895 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

1.2. PISA Sınavının Okuma Becerisi Kapsamı

Türkçe dersi ile alakalı olarak PISA sınavında okuma becerileri üzerine sorular sorulmaktadır. Okuma becerileri ise, öğrencilerin yazılı bilgiyi gerçek durumlarda kullanma becerisi üzerinde odaklanmaktadır. *PISA okuma becerileri kavramı, insanların okuma yaptığı bir dizi durumu, yazılı metinlerin sunulma yollarını (ör. basılı kitaplarda, bilgi notlarında, online forum ve haberlerde) ve belirli bir pratik bilgiyi bulmak gibi fonksiyonel ve sınırlı olandan diğer yapma, düşünme ve var olma yollarını anlama gibi derin ve geniş kapsamlı olana kadar okuyucuların metinlere çeşitli yaklaşma ve metinleri kullanma yollarını kapsamaktadır* (MEB,2016).

1.3. 2015 Yılında Ülkemizin PISA Okuma Becerisi Sonuçları

Okuma becerileri alanında Türkiye ortalaması 428 iken tüm ülkelerin ortalaması 460'tır. PISA 2015'e katılan tüm ülkeler dikkate alındığında okuma becerileri alanında ortalama puanı en yüksek olan ülkeler: Singapur, Hong Kong -Çin, Kanada, Finlandiya ve İrlanda'dır. En düşük olan ülkeler ise: Dominik Cumhuriyeti, Makedonya, Cezayir, Kosova ve Lübnan'dır (MEB, 2016).

Tablo 1. Son Üç PISA Sınavına Göre Okuma Becerileri Ortalama Puanları

	PISA 2015	PISA 2012	PISA 2009
OECD Ortalaması	493	496	493
Tüm Ülkeler Ortalaması	460	471	464
Türkiye Ortalaması	428	475	464
Sıralama	50	42	39
Katılan Ülke Sayısı	72	65	65

Sınava dâhil olan ülkelerin arasındaki sıralamamızın yanında ülkemizin de kendi içinden sınava katılan bölgelerin ortalamaları da yayınlanmıştır. Buna göre: Okuma becerileri alanında Türkiye’de en yüksek başarıya sahip bölge ortalama 458 puan ile Batı Marmara, en düşük başarıya sahip bölge ortalama 384 puan ile Ortadoğu Anadolu Bölgesi’dir. Bu iki bölge arasındaki puan farkı yaklaşık 74’tür.(MEB,2016)

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’nin PISA gibi uluslararası sınavlarda almış olduğu olumsuz sonuçları eğitim programları ile yordamak ve PISA gibi beceri odaklı sınavlarla Türk eğitim sisteminin amaçladığı kazanımları karşılamaktır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu PISA Örnek Okuma Becerileri Soruları İle 2015 Türkçe Öğretim Programının karşılaştırıldığı bu nitel araştırmada veriler doküman inceleme yöntemi ile toplanmış, bulgular betimsel analiz yöntemiyle çözümlenerek sonuca ulaşılmıştır. Eğitim araştırması kapsamında “ders kitapları, program (müfredat) yönergeleri, okul içi ve dışı yazışmalar, öğrenci kayıtları, toplantı tutanakları, öğrenci rehberlik kayıt ve dosyaları, öğrenci ve öğretmen el kitapları, öğrenci ders ödevleri ve sınavları, ders ve ünite planları, öğretmen dosyaları, eğitimle ilgili resmi belgeler, vb. (Bogdan ve Biklen 1992; Goetz ve LeCompte, 1984)’doküman’ olarak değerlendirilebilir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu PISA Örnek Okuma Becerileri Sorularının -Türkçe Eğitimi alanında 3 uzmanın görüşü alınarak çıkarılan- kazanımlar ve 2015 Türkçe Öğretim Programında belirlenmiş olan kazanımlardan oluşturulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Toplanan veriler tematik olarak tasnif edilmiş ve içerik analizi ile elde edilen bulgular yorumlanarak sonuca ulaşılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu PISA Örnek Okuma Becerileri Sorularının kazanımları ile 2015 Türkçe Öğretim Programının kazanımları arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmiş; sorular ile MEB kazanımları eşleştirilmiş ve okuma anlama kazanımlarının PISA sınavı soruları ile bağdaşımı bulunmaya çalışılmıştır.

3.1. Okuma Becerisi Kazanımlarının PISA Sorularıyla Olan İlişkisi

Tablo 2. Beşinci Sınıf Okuma Becerisi Kazanımlarının PISA Soruları Kazanımları İle Eşleştirilmesi

	Atina'da Demokrasi	Metrotransit	Süpermarket Duyurusu	Yüksek Binalar	Varış Yeri Buenos Aires	Motosiklet	Öğrenci Görüşleri	Macondo	Afrika Yürüyüşü	Kütüphane Yerleşim Planı
T.5.2.10. Okuduğu metnin türünü belirler.										
T.5.2.11. Metnin özetini yapar	X		X	X				X		
T.5.2.12. Okuduklarının konusunu, ana fikrini/ana duygusunu belirler.	X		X	X		X	X	X		
T.5.2.13. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.							X			
T.5.2.14. Metinle ilgili sorular sorar ve sorulan sorulara cevap verir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
T.5.2.15. Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır.		X		X					X	X
T.5.2.16. Okuduklarındaki yönlendirici ifadelerin anlamda yaptığı değişikliği fark eder.										
T.5.2.17. Metinlerdeki örnekler ve ayrıntılara gerektiğinde atıflar yaparak metni yorumlar.	X			X		X	X	X		
T.5.2.18. Okuduğu metindeki kahramanların özelliklerini belirler ve kahramanları karşılaştırır.					X					
T.5.2.19. Metinler arasında karşılaştırma yapar										
T.5.2.20. Yazarın olaylara/konuya bakış açısını belirler ve kendi bakış açısını ifade eder.			X			X		X	X	X
T.5.2.21. Çoklu medya kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.										
T.5.2.22. Bir bilgiye veya içeriğe erişmek için basılı ve dijital içeriklerde içindekiler ve sözlük bölümünü kullanmayı bilir.										
T.5.2.23. Gerçek ve kurgu olanı ayırt eder.							X			
T.5.2.24. Okuduklarında anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını fark eder.										

T.5.2.25. Okuduğu metinlerdeki söz sanatlarını bulur.										
T.5.2.26. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler.										

Tablolara bakıldığında özet yapmak, ana fikir çıkarmak, konuyla alakalı sorulara cevap vermek kazanımları PISA sorularıyla örtüşmekte iken; mecaz anlam, söz sanatları gibi kazanımların PISA'da bulunmamaktadır.

Tablo 3. Altıncı Sınıf Okuma Becerisi Kazanımlarının PISA Soruları Kazanımları İle Eşleştirilmesi

	Atina'da Demokrasi	Metrotransit	Süpermarket Duyurusu	Yüksek Binalar	Varış Yeri Buenos Aires	Motosiklet	Öğrenci Görüşleri	Macondo	Afrika Yürüyüşü	Kütüphane Yerleşim Planı
T.6.2.12. Okuduğu metnin türünü belirler.										
T.6.2.13. Metnin özetini yapar.	X		X	X				X		
T.6.2.14. Okuduklarının konusunu, ana fikrini/ana duygusunu belirler.	X		X	X		X	X	X		
T.6.2.15. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.						X				
T.6.2.16. Metinle ilgili sorular sorar ve sorulan sorulara cevap verir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
T.6.2.17. Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır.		X		X					X	X
T.6.2.18. Okuduklarındaki yönlendirici ifadelerin anlamda yaptığı değişikliği fark eder										
T.6.2.19. Metinlerdeki örnekler ve ayrıntılara gerektiğinde atıflar yaparak metni yorumlar.	X			X		X	X	X		
T.6.2.20. Okuduğu metindeki kahramanların özelliklerini belirler ve kahramanları karşılaştırır.					X					
T.6.2.21. Metinler arasında karşılaştırma yapar.										
T.6.2.22. Yazarın olaylara/konuya bakış açısını belirler ve kendi bakış açısını ifade eder.			X		X	X	X	X	X	X
T.6.2.23. Çoklu medya kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.										
T.6.2.24. Bir bilgiye veya içeriğe erişmek için basılı ve dijital içeriklerde içindekiler ve sözlük bölümünü kullanmayı bilir.										
T.6.2.25. Gerçek ve kurgu olanı ayırt eder.							X			
T.6.2.26. Okuduklarında anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını fark eder.										
T.6.2.27. Okuduğu metinlerdeki söz sanatlarını bulur.										
T.6.2.12. Okuduğu metnin türünü belirler.										

Metinden soru çıkarmak ve sorulara cevap vermek, okuduklarının konusunu, ana fikrini çıkarmak ve metinden atıfta bulunmak gibi kazanımlar PISA örnek sorularıyla örtüşmekte iken, gerçek ve mecaz

anlam, söz sanatlarına dayalı kazanımlar PISA sorularında karşımıza hiç çıkmamaktadır. Tablo 3'te görüldüğü üzere metni anlamaya yönelik kazanımlarla PISA soruları daha fazla eşleşirken, mecaz anlama, söz sanatlarına dayalı kazanımlar PISA sorularında karşımıza hiç çıkmamaktadır.

Tablo 4. Yedinci Sınıf Okuma Becerisi Kazanımlarının PISA Soruları Kazanımları İle Eşleştirilmesi

	Atina'da Demokrasi	Metrotransit	Süpermarket Duyurusu	Yüksek Binalar	Varış Yeri Buenos Aires	Motosiklet	Öğrenci Görüşleri	Macondo	Afrika Yürüyüşü	Kütüphane Yerleşim Planı
T.7.2.12. Okuduğu metnin türünü belirler.										
T.7.2.13. Metnin özetini yapar	X		X	X				X		
T.7.2.14. Okuduklarının konusunu, ana fikrini/ana duygusunu ve yardımcı fikirlerini belirler.	X		X	X		X	X	X		
T.7.2.15. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.						X				
T.7.2.16. Metinle ilgili sorular sorar ve sorulan sorulara cevap verir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
T.7.2.17. Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır.		X		X					X	X
T.7.2.18. Okuduklarındaki yönlendirici ifadelerin anlamda yaptığı değişikliği fark eder.										
T.7.2.19. Metinden anlam çıkarırken anlamı desteklemek için metnin içeriğine birkaç kez doğrudan ya da dolaylı atıf yapar.	X			X	X	X	X	X	X	
T.7.2.20. Bir eserin yazılı metni ile aynı eserin medya sunumunu karşılaştırır.										
T.7.2.21. Metinler arasında karşılaştırma yapar.										
T.7.2.22. Yazarın olaylara/konuya bakış açısını belirler ve kendi bakış açısını ifade eder			X		X	X	X	X	X	X
T.7.2.23. Çoklu medya kaynaklarındaki mesajları anlar ve değerlendirir.										
T.7.2.24. Bir bilgiye veya içeriğe erişmek için basılı ve dijital içeriklerde içindekiler ve sözlük bölümünü kullanmayı bilir.										
T.7.2.25. Gerçek ve kurgu olanı ayırt eder.							X			
T.7.2.26. Bilgilendirici metinde bir yazarın konuyu sunuşunu başka bir yazarın sunuşuyla karşılaştırır.										
T.7.2.27. Okuduklarında anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını fark eder.										
T.7.2.28. Şiirin şekil özelliklerini bilir.										

Tablo 4'te de görüldüğü üzere, metinden anlam çıkarma, metnin ana fikrini bulma gibi kazanımlar PISA soruları ile eşleşmekte iken, söz sanatları, şiirin özellikleri gibi kazanımlar PISA sorularıyla hiç eşleşmemektedir.

Tablo 5. Sekizinci Sınıf Okuma Becerisi Kazanımlarının PISA Soruları Kazanımları İle Eşleştirilmesi

	Atina'da Demokrasi	Metrotransit	Süpermarket Duyurusu	Yüksek Binalar	Varış Yeri Buenos Aires	Motosiklet	Öğrenci Görüşleri	Macondo	Afrika Yürüyüşü	Kitüphane Yerleşim Planı
T.8.2.8. Okuduğu metnin türünü belirler.										
T.8.2.9. Metnin özetini yapar.	X		X	X				X		
T.8.2.10. Okuduklarının konusunu, ana fikrini/ana duygusunu ve yardımcı fikirlerini belirler.	X		X	X		X	X	X		
T.8.2.11. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler					X	X				
T.8.2.12. Metinle ilgili sorular sorar ve sorulan sorulara cevap verir	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
T.8.2.13. Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır.		X		X					X	X
T.8.2.14. Okuduklarındaki yönlendirici ifadelerin anlamda yaptığı değişikliği fark eder.										
T.8.2.15. Metinden anlam çıkarırken anlamı desteklemek için metnin içeriğine birkaç kez doğrudan ya da dolaylı atıf yapar.	X			X	X	X	X	X		
T.8.2.16. Bir eserin yazılı metni ile aynı eserin medya sunumunu karşılaştırır.										
T.8.2.17. Metinler arasında karşılaştırma yapar.							X	X		
T.8.2.18. Yazarın olaylara/konuya bakış açısını belirler ve kendi bakış açısını ifade eder			X		X	X	X	X	X	X
T.8.2.19. Çoklu medya kaynaklarındaki mesajları anlar ve değerlendirir.										
T.8.2.20. Bir bilgiye veya içeriğe erişmek için basılı ve dijital içeriklerde içindekiler ve sözlük bölümünü kullanmayı bilir.										
T.8.2.21. Gerçek ve kurgu olanı ayırt eder.							X			
T.8.2.22. Bilgilendirici metinde bir yazarın konuyu sunuşunu başka bir yazarın sunuşuyla karşılaştırır.										
T.8.2.23. Okuduklarında anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını fark eder.										
T.8.2.24. Kurgu metinler ile anonim eserleri karşılaştırır.										
T.8.2.25. Şiirin şekil özelliklerini ve türlerini bilir.										
T.8.2.26. Okuduğu metinlerdeki söz sanatlarını bulur.										
T.8.2.27. Okuduklarında anlam ve dil bilgisine bağlı anlatım bozukluklarını fark eder.										

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, yine 8. Sınıfta da okuduğunu anlama ve yorumlama üzerine olan kazanımlar PISA sorularıyla eşleşmekte iken, anlatım bozuklukları, şiir bilgisi, düşünceyi geliştirme yolları üzerine olan kazanımlar PISA sorularının kazanımları ile hiç uyuşmadığı görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen kılavuz kitabında en sık tekrar eden kazanımlarla PISA soruları kazanımları öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, ” okuduklarının konusunu ve ana fikrini/ana duygusunu belirler” kazanımı her sınıf seviyesinde ve en sık kullanılan kazanım olmuştur. Bunun yanında, “okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır”, “metni yorumlarken metinden aktarımlar yapar” kazanımlarının sadece 5. sınıfta oldukları görülmüştür. PISA soruların değerlendirmeleri incelendiğinde, kılavuz kitapta en sık tekrarlar yer alan kazanımların çeşitlilik bakımından sınırlı sayıda oldukları böylece sorularla kazanımların arasında bir uyumsuzluk olduğu göze çarpmaktadır.

Elde edilen veriler ışığında PISA becerilerinin öğretmen kılavuz kitabında yer alan becerilerle uyuşma oranının düşük kaldığı görülmüştür. Bu farkın da PISA gibi beceri ölçmeye yönelik sınavlarda Türkiye'nin başarısını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.

Uluslararası sınavlarda elde edilen başarısız sonuçların bir başka etkeninin de çoktan seçmeli ölçme araçlarından oluşan sınavlar üzerine kurulu (TEOG) bir eğitim ve düşünce sisteminin olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında bölgeler arasında oluşan puan farkının oluşmasında:

1.Eğitim programının uygulanma aşamasında aksaklıkların yaşandığı,

2.Hazırlanan eğitim programlarının yörelerin ekonomik ve sosyal durumlarına, ayrıca öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmesinde eksiklikler olduğu söylenebilir.

Üst düzey beceriler üzerine kurulu sınavlarda başarılı olabilmek için eğitim sistemimizin test tekniğinden ziyade düşünme ve muhakeme üzerine kurulu olması gerektiği, bölgeler arasında oluşan puan farklarının kapsayıcı bir eğitim modeliyle en aza indirilebileceği böylece eğitim seviyesindeki dengesizliğin giderilebileceği düşünülmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Akay, H. (2009). Okumanın yeniden okunması: bile bile okumak -ile bile okumak. *Turkish Studies*. 4/3 Spring.
- Bogdan, R.C.ve Biklen, S. K.(1982). *Qualitative research for education :An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- GÜLTEKİN Mehmet, “ İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükledikleri Metaforlar”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 38, Sayı 169 (2013), s. 128
- Güneş, F. (2003). *Okuma–yazma öğretiminde cümlelerin önemi*. TÜBAR-XIII-Bahar.
- GÜNEŞ Firdevs, *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*, Pegem Akademi Yay., Ankara 2013
- MEB(Milli Eğitim Bakanlığı), PISA 2012 ULUSAL ÖN RAPORU , Ankara ,Sebit, 2013
- MEB(Milli Eğitim Bakanlığı), PISA 2015 ULUSAL RAPORU, Ankara, 2016
- Manguel, A. (2007). *Okumanın tarihi*. (Çev. Füsün Elioğlu). İstanbul: YKY.
- Ungan, S. (2008). Okuma Alışkanlığımızın Kültürel Altyapısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(1):218-228.
- Demirel, G., Yağmur, K. (2017). Uluslararası PIRLS Uygulamaları Ölçütlerine göre Türk Öğrencilerin Üst Düzey Düşünme Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 95-106, Ağustos 2017